

116

Q. F. F. Q. S.

DISSERTATIONIS,

DE

**DIVERSO GUSTU
REIPUBLICÆ
LITERARIÆ,**

PARTEM PRIOREM,

*Consentiente Amplissima Facultate Philosophicæ
in Regia Academia Aboënsi,*

PRÆSIDE

**HENRICO
HASSEL,**

Eloquentiæ PROFESS. Reg. & Ordin.

Publico honorum examini subicit

STIPENDIARIUS REGIUS,

ABRAHAMUS LEGNER,

W. G.

Die X. Aprilis Anni MDCCLI.

Loco horisque solitis.

ABOÆ, Imprim. Direct. Reg. Acad. Aboëns. Officin.

JACOB MERCKELL.

S: a R: a M: his
MAGNÆ FIDEI VIRO,
REVERENDISSIMO PATRI AC DOMINO,

**DN. DANIELI
JUSLENIO,**

S. S. Theologiæ DOCTORI Consummatissimo, Diœ-
ceseos Skarenfis EPISCOPO Eminentissimo, Ven. Confit.
PRÆSIDI Gravissimo, Regii ibidem Gymnasii
Scholarumque per Diœcesin EPHORO
Adeuratisimo,

PATRONO MAXIMO.

Mæneas, Gothici Præful Celeberrime Cœtus,
Cultori pateant limina magna pio!
Ire jubet pietas, benefactis nempe vocata;
Nos pudor ast revocat, vultque referre pedem.
Sed Tua sic recreat dubitantem Gratia mentem,
Ut, remoris victis, carpere possit iter.
En! igitur mentis devotæ pignus, opellam,
Nomine quæ splendet, quamvis opaca, Tuo.
Pingvia dona valet locuples, chartacea pauper:
Ne precor ingenuum dura repulsa premat.
Ante fiet siccum pelagus, montesque liqvescent,
Quam mea Musa TIBI desinet esse pia.
Quot numerat pontus guttas, quot littus arenas,
Tot TIBI læta ferat gaudia quæque dies!
Nominis ecce TUI Reverendi terque quaterque,

Sic rovet ex animo,

cutor ad ima pios,
ABRAHAMUS LEGNER.

Kongl. Mits
TRO-TIENARE och CAPITAINE,

Högädle HERR

**CONRAD
BRANDT,**

Gunstige HERRE

Hur' skall jag som sig bör den myckna Gunst bemöta,
Som J, Min HERRE, mig bewisat från den dag,
J anförtrorde mig Er Broders Son at skiöta,
Den J är för en Far? Ty derifrån har jag
Af Er benägenhet det mått af godhet njutit,
At från en Faders hand knapt större kunnat slutit.

För sådan Gunst har jag ej annan Pant at gifwa,
Än desse Pappersblad, dem jag med rätta bör
Upoffra Er, hälft de ej hunnit tryckte blifwa,
Hwar de ej hade Er at sådant tacka för:
Så tag dem Gunstigt upp, den wördnad at förklara,
Hwarmed jag billigt är och skall til slutet wara

Högädle Herr CAPITAINS

ödmiukaste tjenare,
ABRAHAM LEGNER.

VIRO *Admodum Reverendo atque Præclarissimo*,
Dn. Mag. OLAVO VENERBOM,
Hactenus Ling. Græc. LECTORI dexterrimo, jam vero
PASTORI & PRÆPOSITO in **SPNNEBERG**
Longe meritissimo.

VIRO *Præclarissimo*,
Dn. Mag. SVENONI HOOFF,
Eloqv. & Poëseos LECTORI Laudatissimo, Ven. Consiſt.
ADSESSORI *Æquisſimo*.

VIRO *Plurimum Reverendo atque Præclarissimo*,
Dn. Mag. ARVIDO AFZELIO,
PASTORI in **UUS** Dignissimo.

VIRO *Plurimum Reverendo & Clarissimo*,
Dn. JONÆ LUNDBORG,
COMMUNISTRO in **UUS** Meritissimo.

PATRONIS ET FAUTORIBUS OPTIMIS.

Beneficia Vestra, PATRONI & FAUTORES Opti-
mi, quæ mihi meisque contulistis plurima, si non fida
semper memoria haberem recondita, notam debito-
ris ingratisſimi haud effugerem. Quantum Vobis debeam
satis ſcio; verum, quum ſuppetat nihil, quod rependam,
hanc qualemcumque ingenui mei prolem in obſequentis ani-
mi ſignificationem, ut benigne excipiatis, enixe rogo atque
obteſtor. Pro perenni Vestra ſalute vota nuncupabo ca-
lidiffima, quoad vixero,

Admod. Rever. Præclariffimorum & Plurimum Reverend.
NOMINUM VESTRORUM

ABRAHAM LEGNER

sultor obſervantiſſimus,
ABRAHAMUS LEGNER.

I. N. J.

§. I.
Quemadmodum unus idemque cibus non omni-
bus æque ſapit, ſed quem alter appetit, hunc
ſæpe ſatidit alter; ita in artibus ingenuis
atque ſcientiis nec eadem cunctis placere,
multiplex docet experientia. Nam, ſive pretium ea-
rum ſpectes, ſive modum tractandi, ſive, quæ am-
pliſſimo ſuo ambitu continent, ſcita ac placita, vix aliud
obveniet, in quo magis variarunt mortalium judicia.
Diverſitas hæc non ſolum in ſingulis hominibus, verum
integrif quoque populis, imo ætatibus conſpicitur. Sic
conſtat, certis quibusdam gentibus certas inprimis
ſcientias diu in deliciis fuiſſe; prout diverſis etiam æta-
tibus, diverſa præſertim ſtudia caput extulerunt. Hanc
in populis atque ætatibus diſcrepantiam judiciorum in-
telligimus per diverſum Reipublicæ Literariæ guſtum;
de quo in ſequentibus nonnulla adferre conſtituimus,
inſtitutum hoc noſtrum Tuo, L. B., favori, qua decet
reverentia & ſtudio commendantes.

§. II.

DE diverſo igitur guſtu Reipublicæ Literariæ actu-
ri, ſcientias ab ipſis earundem incunabulis repe-
tere volumus; proinde ad Orientales nos primum con-
vertimus, a quibus primitus exultæ fuerunt. Ori-
tales

A

tales nobis audiunt Chaldæi, Persæ, Phœnices, Indi, quibus etiam addimus Ægyptios & Sabæos. Apud hosce populos varias olim floruisse scientias, vel ideo neminem negaturum fore putamus, quod ipsi Græci, exteris & præsertim Orientalibus insensissimi, non solum hanc illis gloriam concedere necessum habuerunt, verum etiam fateri, quod scientia sua Orientalium institutioni natales suos deberet. Præterea res ipsa loquitur. Quis crederet amplissimas munitissimasque urbes absque Matheseos & Architecturæ scientia exurgere potuisse? Quis ædificia stupendæ artis a vulgari solum artifice exstructa sibi persuaderet? An pro fragmentis habenda sunt, quæ de Babylone, Ecbatanis, Susis, Persepoli, & quæ in illis olim spectabantur, operibus narrant Historici? Ut nihil dicam de septem illis mundi miraculis, quorum artificium admiratur potius, quam intelligit nostra ætas. De cætero, quomodo tot res pretiosissimæ ex tribus Naturæ regnis colligi potuissent sine Historia Naturali? Quomodo absque Scientia Physica & Chemica paratum fuisset aurum, argentum ac cætera metalla? Neque prætereundæ sunt artes manuariæ, quas dictos apud populos ad insignem perfectionis gradum provectas fuisse, exquisitissima earum opera testantur. Sive enim splendidas vestes, sive pretiosam omnis generis suppellectilem eorum consideraveris, tantum ubique artis reperies, quantum nostra ætas, tot scientiis instructa, vix adsequitur, nedum superat. Nec percipi potest, vasta adeo imperia tamdiu consistere & florere potuisse absque solidiori scientia Politica. Sed fatemur ingenue, nego.

negotium hoc magna premi obscuritate. Nam Libri Orientalium non suppetunt; & qui apud eos peregrinati fuerunt Græci, rem eorum literariam parce admodum attigerunt; quod vel insito in exteros odio fecerunt, vel ut, quæ ab aliis didicerant, ipsi invenisse viderentur. Nonnulla tamen delibaturi initium facimus a Chaldæis, quos Cicero antiquissimum Doctorum genus adpellat. Ex copiosa, quæ sine dubio apud Chaldæos fuit, librorum suppellectile, supersunt oracula Zoroastris in Græcam Linguam conversa: quæ licet viri quidam docti pro spuris habuerint, ab aliis tamen genuina habentur; quum plurimos apud Scriptores inveniantur, & apud Platonicos in summo fuerint pretio. Atque hoc magis inde confirmatur, quod Joann. Picus, Comes Mirandulanus, in Epistola ad Marfilium Ficinum narrat, se incidisse in exemplar ipsum Chaldaicum, versione Græca plenius longe & emendatius, imo sibi adesse explicationem eorundem oraculorum a Sapientibus Chaldæis conscriptam, brevem eam atque obscuram, sed mysteriis prægnantem. Post Comitum hujus mortem libri hi inventi sunt a Ficino, sed ita detriti & lectu difficiles, ut nihil inde elici potuerit, referente Stanlejo p. 1176. Hic ipsa quoque oracula exhibet, sed quorum pleraque tanta laborant obscuritate, ut Oedipus sit oportet, qui sensum eorum eruere queat. Nec tam in verbis, quam rebus ipsis hæc obscuritas consistit. Hoc nihilominus apparet, multa hic congruere cum eis, quæ alioquin referunt Græci de Doctrina Chaldaica. Perhibetur autem hæc duplex potissimum fuisse, Theologica & Physi-

Physica. Unum quidem rerum omnium principium statuebant Chaldæi; sed juxta rebus creatis divinitatem tribuebant, easque divino cultu prosequiebantur. Prolixum quoque intellectualium, mundorum, Dæmonum & nescio quorum figmentorum excogitaverant ordinem; unde magia theurgica dicta originem duxit. Quod Physicam Chaldæorum spectat, secundum ante dicta nullum est dubium, quin multa quantivis pretii continerit; fatendum nihilominus est, non paucos eidem admixtos fuisse errores. Falsa enim eorum Theologia Physicam quoque corrumpit; nam, quum rebus naturalibus divinas virtutes inesse crederent, non potuerunt non in absurdam quandam prolabi magiam naturalem. Sic tradente Maimonide dicebant, a se leones, serpentes & noxia animalia urbibus ejici, omnia vitiorum genera plantis arceri, grandinem cohiberi, vermes e vineis, ne eas corrumpant, interimi, ne folia ex arboribus decidant, effici, & alia id genus. Astrologiæ erant addictissimi, in quam hic invecus est error fundamentalis, quo contendebant, inter cælestia & terrestria talem intercedere Sympathiam, ut ex astrorum influxibus mortalium actiones, fata & ipsa vita penderet; quod dogma ad Europæos translatum, etiam inter hos monstruam illam peperit Astrologiam Judiciariam. Doctrina Chaldæorum, ut ad Persas fuit propagata; ita hi in pluribus, tam ad religionem, quam scientias pertinentibus cum Chaldæis congruebant, adeoque eundem prope habebant gustum literarium. Id vero observamus, quod, quum Chaldæi unum duntaxat agnoscerent rerum prin-

principium, Persarum quidam duo fingerent, quorum alterum bonum esset, malum alterum; qui error deinde Christianismo illatus, portentum Manichæismi produxit. Ad Ægyptios igitur progredimur, eorum indolem literariam spectaturi. Hos inde ab antiquissimis retro temporibus Geometriæ operam dedisse constat, quam necessitate quadam ab illis esse inventam, tradunt Herodotus & Strabo. Quum enim Nilus annua sua inundatione terminos possessionum confunderet, ne limitum incertitudo continuas pareret lites, adhibenda fuit ars, qua certa proportione agri dividerentur. Atque, quum mensurandi artificium pluribus aliis utile esse intelligerent, Geometriam omni studio perfecerunt. Præ aliis eorum scribendi ratio nobis notatu digna obvenit, qua arcana religionis aliaque mysteria, quæ in vulgus spargi nolebant, literis Hieroglyphicis & imaginibus, ceu symbolis rerum includebant. Singulæ literæ singulis serviebant nominibus, interdum etiam integros exprimebant sensus. Hæc rerum significandarum compendia ænigmatica quanti apud eos fuerint, vel inde patet, quod in intimis templorum adytis fuerint custodita & non nisi paucis ex ipso Sacerdotum ordine patuerint. Quid igitur mirum, si ad hæc arcana extraneis aditus fuerit interclusus? Pythagoras ægerrime admittebatur, etsi ipsi Imperanti Amasidi a Polycrate Samiorum tyranno per literas fuerat commendatus, ut apud Laërtium legere est. Ex hoc cum Ægyptiis commercio Pythagoras, præter Geometricam scientiam, mysticam de numeris doctrinam haus-

sisse censetur, quibus postea philosophiam suam, qua partem superstruxit. Ægyptii enim habebant quasdam numerorum facultates, quæ secretissimam eorum continebant Philosophiam. Erat autem hæc eorum Arithmetica non vulgaris & mercatoria, qualis Phœnicum, sed philosophica ad res divinas & naturales accommodata, ut observat Morhofius in Polyhist. Tom. II. Lib. II. Cap. VI. Hos apud populos scientiæ certis plerumque continebantur familiis, & a Patribus ad filios propagabantur. Quin autem hæc institutio simplex fuerit & aperta, quis dubitaverit? Unde etiam colligere pronum est, quæ variis testibus involucris cum aliis communicabantur, hæc suis tradita, satis plana & perspicua fuisse. Nec ulla erat ratio, cur scientiis tradendis quæstum facerent; de publico enim suppetebat, unde liberaliter viverent. Phœnicum scientiam verbo etiam tangere lubet. Porphyrius in vita Pythagoræ ait, Phœnices numero & rationibus apprime studuisse; quod eo magis credibile est, quia cum omnibus fere nationibus mari mediterraneo adjacentibus negotiabantur. De Sabæis autem & Indis pauciora invenimus prodita, quam ut de gustu eorum literario aliquid sigillatim statuere liceat; credibile est, hunc in multis eundem ac cæterorum Orientalium fuisse.

§. III.

TAËTO sic, qui apud Orientales viguit, gustu literario, ut ad Græcos jam transitus fiat, ipsa ordinis ratio requirit, præcipue quum ab illis hi suam haule-

hauserint scientiam. Prima itaque prodeat Poësis, quia inter artes, quas excoluerant Græci, antiquissima est. Scientia eorum tam Theologica quam Philosophica scriptis Poëtarum recondita jacebat; atque poëmatis Homeri & Hesiodi nihil habent antiquius. Quantum autem veteres Græci valuerint ingenio poëtico, vel inde patet, quod non tantum poëtice regulis præceptisque omnium primi comprehenderunt, sed etiam ad id evexerunt fastigium, ultra quod posteris vix licuit eniti. Poëmata Homeri tanto certe effulgent artificio, ut nihil quod ad copiam, elegantiam & dulcedinem poëseos pertinet, ibi desideretur; quare non ab ipsis tantum Græcis maximi fuerunt habita, sed ad hanc usque ætatem suam retinuerunt pretium. Audiatur Joann. Ger. Vosius, callentissimus hujus rei arbiter, qui in dedicatione Institutionibus Poëticis præfixa sic scribit: "Sive cogitemus siderum motus aliasque observationes cælestes, sive naturæ totius scientiam, sive gubernationem rei familiaris vel rei publicæ, sive rei bellicæ disciplinam; ac quidquid in rebus humanis expetere vel fugere oportet; omnium illorum in eo (Homero) non minus semina comperiet philosophus; quam artis suæ exempla inveniet tum poëta tum orator." Nec credibile est, Aristotelem præ aliis Alexandro Magno Homerum proposuisse, nisi vidisset, ex eo posse hauriri fructum tam sublimis spei adolescentulo dignum. Poëtam hunc contra nonnullos minus æquos censores eruditissima apud Gallos femina Anna Dacieria ante aliquod tempus masculine vindicavit. De cætero apud Græcos magno numero

ro floruerunt Poëtæ varii generis, quorum historiam succincte inprimis tradit, quem modo citavimus, Joann. Gerh. Vosius. Artium quoque Mathematicarum cultura apud Græcos admodum fuit antiqua. A Phœnicibus Arithmeticam, ab Ægyptiis Geometriam, a Chaldæis Astronomiam habuerunt, ut testatur Porphyrius in vita Pythagoræ. Inprimis autem in Geometria excelluerunt, ut, quæ adhuc supersunt monumenta Euclidis, Archimedis, Apollonii & Pappi declarant. Atque tot licet inventis recentiori ætate aucta fuerit Mathesis, his tamen fontibus etiamnum singularis remanet dignatio. Geographia autem Græcorum valde erat imperfecta. Regiones & tractus mundi perpaucos noverant. Omnes Hyperborei illis dicebantur Schytæ, & omnes Occidentales Celtas indistincte adpellabant. Nihil in Africa ultra citeriorem Æthiopiæ partem, nihil in Asia ultra Gangem noverant. Zonæ ab illis inhabitabiles pronunciabantur, quas tamen habitationi commodissimas esse, jam notissimum est. Peregrinationes quorundam suorum, ceu magnum quid cum admiratione adspiciebant. Neque Græcis defuerunt Optimi Historici, inter quos eminent Herodotus, Thucydides, Xenophon, Polybius & Plutarchus. Atque ausim affirmare, quidquid in arte Historica perfectionis cogitari potest, ejus in hisce Auctoribus exhiberi exempla. Verum Eloquentia & Philosophia duo erant campi, in quibus maxime decurrebant Græcorum ingenia. Eloquentia Athenis indefessos habuit cultores. Hic eam inprimis excitavit & aluit libertas Reipublicæ. Negotia

namque

namque civilia majoris momenti in comitiis & conventibus populi peragebantur. Proinde, qui hac dicendi facultate erant instructi, amplissima in civitate adibant munia & præ ceteris plurimum valebant. In Judiciis quoque explicabatur multus Eloquentiæ apparatus; neque opima causidicis præmia defuerunt. Hinc nec mirum, quod tot præstantissimi Oratores apud Athenienses existerent. Ut ex multis aliquos nominemus, Themistocles, magnus ille Græciæ vindex, bellicam gloriam Eloquentia cumulavit. De Pericle dixit Aristophanes, quod fulguraret, tonaret, permisceret Græciam. Omnibus Oratoribus Græcis Demosthenem præfert Cicero, de quo scribit, "quod vim accommodaret ad eam, quam sentiret (Cicero) Eloquentiam, non ad eam, quam in aliquo cogno-
verit; quo nec gravior existit quisquam, nec calli-
dior, nec temperatior, & quo ne Athenas quidem
ipsas magis Atticas fuisse credidit." Atque fuit utique Atheniensibus optimus Eloquentiæ gustus, qui majorem in modum Oratorum acuit diligentiam. Hac de re non tædet adterre verba Ciceronis licet prolixiora, quæ extant in ejus Oratore Perfecto: "Semper Oratorum Eloquentiæ moderatrix fuit auditorum prudentia. Omnes enim, qui probari volunt, voluntatem eorum, qui audiunt, intuentur, ad eamque & eorum arbitrium & nutum totos se fingunt & accommodant. Itaque & Caria & Phrygia & Mysia, quod minime politæ minimeque elegantes sunt, adsciverunt aptum suis auribus, opimum quoddam & tanquam adipatæ dictionis genus; quod eorum vicini (non ita

B

lato

lato interjecto mari) Rhodii nunquam probaverant,
 Græci autem multo minus, Athenienses vero funditus repudiaverunt; quorum semper fuit prudens, sincerumque iudicium, nihil ut possent nisi incorruptum audire & elegans. Eorum religioni quum serviret Orator, nullum verbum insolens nullum odiosum ponere audebat. Mansit Atticus hicce gustus quamdiu ipsa respublica libera mansit; post perditam vero libertatem, sensim defecit, tandemque evanuit; prout ipsa Eloquentia civilis eodem, quo libertas tumultu condebatur. Inducto namque imperio Monarchico, nullus erat Eloquentiæ civilis usus, quum jubendo, non persuadendo agerent Monarchæ. Neque Græcia caruit illis, qui Rhetoricen, sive artem dicendi traderent. Atque credibile omnino est, tales ante tempora Homeri existisse. Neque enim concipi potest, quomodo is, à regulis imparatus, sola ingenii vi, uno & perpetuo tenore tantum artis exprimere potuisset. Prodierunt deinde plures, qui Rhetoricam profitebantur; cæteris tamen Isocratem præfert Cicero, de quo sic scribit in Bruto; "Exstitit, igitur Isocrates, cujus domus cunctæ Græciæ quasi ludus quidam patuit atque officina dicendi, magnus Orator atque perfectus magister, quanquam forensi luce caruit, intraque parietes aluit eam gloriam, quam nemo quidem meo iudicio est postea consecutus. Verum nulla eorum monumenta, nec aliqua Isocratis Rhetorica scripta supersunt. Antiquissimum de arte dicendi monumentum debemus Aristoteli, de quo sic iudicat Morhofius in Polyhistore Part. I.

Libr.

Libr. VI. Cap. I. §. 2.: "Sed vero inter Græcos etiam Rhetores late regnum tenet optimus maximusque Eloquentiæ magister Aristoteles; quo viro nemo plenius in ista brevitate subtiliusque artem oratoriam tradit, quam exigua trium Librorum mole tere omnem exhaustam cernas, excepta solum figurarum doctrina, quæ ab ipso non est exculta, neque characterum diversitas, in quibus cæteri post Aristotelem præclaræ operam potuerunt." Fuerunt hi oppido multi, sed quorum Scripta nostram attigerunt ætatem præcipui sunt: Demetrius Phalereus, Dionysius Halicarnassæus & Dionysius Longinus. Græci apud Ægyptios & Orientales peregrinati, Thales Milesius, Pythagoras, Democritus, Plato & alii Philosophiam inde reduces in Græciam transtulerunt. Erat autem Philosophia Græcanica qua maximam partem ad ostentationem comparata; hinc Logicam & imprimis Dialecticam excoluerunt, ut eo essent instructiores ad disputandum. Quidam nihil omnino sciri statuerunt, plures, qui videri voluerunt omnia scire Philosophi, quum plurima ignorarent, hunc defectum fictionibus supplere voluerunt, & qui cæteris ingenio sibi præstare videbantur, novum aliquod excogitarunt Systema. Et hinc quoque est, quod in tot Sectas abierunt Græci. De DEO, anima humana & mundo innumera excogitarunt figmenta, quæ hic recensere supervacaneum ducimus, quum apud Historiæ Philosophicæ Scriptores passim obviant. Speciminis loco esse possunt Cosmogoniæ, quarum absurdissima est Epicuri, qui mundum ex fortuito atomorum concursu exortum esse

B 2

esse statuit. Physica Græcorum, tantum non omnis, ex fictionibus constabat. Cæteri præter unum Democritum negligebant experientiam, & quum hanc aliquando jactarent, eandem adulterabant & perverse adhibebant. "Prius plerumque decernebant & deinde ad sua decreta experientiam tortam & captivam circumducebant, ut de Aristotele observat Verulamius. Vir hic incomparabilis genium Philosophiæ & præsertim Physiæ Græcicæ variis in locis satis graphice depingit. In Medicina egregiam quid præstitit Hippocrates, cujus adhuc magna est dignatio & posthac erit. Experientiam presse sequebatur, spretis Philosophorum hypothesebus. Galenus contra admisit hypothese, & sic in multis corrupit Medicinam. Historiam Naturalem parce attigerunt Græci, Aristoteles Historiam animalium consignavit, cui ad conficiendum hoc opus multa millia hominum alii aucupes, alii piscatores, alii venatores ab Alexandro parere & intervire iussa. Huc etiam pertinet, quod de partibus animalium idem elaboravit Aristoteles. De plantis supersunt Theophrasti & Dioscoridis scripta; quæ tamen, deficientibus plerumque certis plantarum notis, exiguum habent usum. Restat, ut ad Philosophiam quoque Moralem Græcorum attentionem convertamus. Ante Socratem Theoreticis maxime operam impendebant Græci, morum doctrinam vel omnino negligebant, vel brevibus & quandoque obscuris tradebant præceptis; hic vero se totum Scientiæ Practicæ consecravit, eam plenius clariusque exposuit, & a vita contemplativa ad activam homines dedu-

deducere omni studio est annis, de quo ita loquitur Cicero: "Primus Socrates Philosophiam Moralem e cælo ad terram devocavit, & in urbibus collocavit," & in domos etiam introduxit, & coëgit de vita & moribus rebusque bonis & malis quærere." Quantum quidem constat, nihil ipse scripsit, sententias vero ejus variis in Dialogis explicat Plato sub nomine Socratis, quem loquentem inducit; quamvis etiam sua iisdem admisit, unde Socrates de illo dixisse perhibetur: *Quam multa de nobis hic mentitur juvenis.* Præterea Doctrinas Socraticas Libro quodam tradidit Xenophon. Omnes autem Græci, qui moralia tractarunt post Socratem, hunc ut præceptorem ac duces venerabantur, & Socratici videri volebant. Ast ex dogmatibus Socratis id quisque sibi imprimis excolendum selegit, quod suo potissimum ingenio ad blandiebatur. Sic hilarior natura Epicurus, quæ de voluptate docuerat Socrates, arripuit; Zeno indole severior austeriora ejusdem adoptavit. Et sic porro. Nec dubium, quin plurimi, qui se Socratem sequi jactarent, ab eo longe deflexerint. Quod si indolem Philosophiæ Moralis Græcicæ penitus consideremus, hæc luculentum præbet exemplum hominis sibi relicti, & felicitatem quærendo se varias in partes contorquentis. Unus erat cardo, quæstio de Summo Bono, quod, ut modo innuimus, suo ex ingenio singuli statuebant; quare quum maxima sit ingeniorum diversitas, non potuerunt non plurima existere opinionum divortia. Nec parum ad hoc contulit communis illa Græcorum ad ostentationem propensio,